

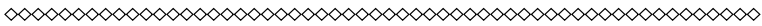
พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ
บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
A Self-Sufficiency Economy Lifestyle of The Prime Minister's Officer

ศรียาลักษณ์ เรืองราย¹, นัทนิชา หาสุนทรี²
Triyalak Ruangary¹, Natnicha Hasoontree²

Received: December 19, 2019

Revised: March 18, 2020

Accepted: March 27, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาระดับของพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวนรวมทั้งสิ้น 245 คน วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้น โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test หรือ One Way ANOVA ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลในทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก 2. บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีระดับของพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิต หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹ นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (Public Administration sector Public and Private Management Suan Sunandha Rajabhat University) E-mail: momobamboo@gmail.com

² อาจารย์สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ แขนงวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (Lecturer of Master of Public Administration Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Sunandha Rajabhat University) E-mail: natnicha.ha@ssru.ac.th

Abstract

The purposes of this research are: 1) to study the level of knowledge and understanding about Sufficiency Economy Philosophy among personnel of the Prime Minister's Office, and 2) to study the level of living behavior according to sufficiency economy philosophy among personnel of the Prime Minister's Office. The sampling groups were composed of 245 in Office on the Way of Self-Sufficiency Economy. Data were collected through a 5-scale rating questionnaire. The statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test or One Way ANOVA. The results of the research were as follows: 1) the personnel in the Office of the Prime Minister have a level of knowledge and understanding about the philosophy of the sufficiency economy. The overall picture is in a high level. The level of knowledge and understanding about the philosophy of the sufficiency economy classified by personal factors, is at a high level, aswell. 2) The personnel in the Office of the Prime Minister have a level of behavior in living according to the philosophy of sufficiency economy. The overall picture is in a high level and when comparing the levels of lifestyle behaviors according to the philosophy of sufficiency economy of personnel, Office on the Way of Self-Sufficiency Economy, the Prime Minister's Office classified by personal factors. Found that the personnel of the Office of the Prime Minister have different personal factors. There is a significant difference in the level of living behavior according to the philosophy of the sufficiency economy at the level of .05

Keyword: Personnel Conduct, The Way of Self-Sufficiency Economy

บทนำ

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ได้ทรงเน้นย้ำเป็นแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวกลายเป็นอุดมการณ์สำหรับคนทุกคนชั้นในสังคมไทยที่ต้องการใช้ชีวิตแบบทางสายกลาง รวมทั้งบุคลากรในสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเช่นกัน ต่อมาใน พ.ศ. 2549 รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไว้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชีวิตถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ

อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้อย่างดี” (สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์, 2550)

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ได้รับการยอมรับทั้งในแง่รอบความคิดและการปฏิบัติ เนื่องมาจากปรัชญานี้มาจากประสบการณ์ที่เป็นจริงของการพัฒนาทั่วทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งมาจากประสบการณ์ที่แท้จริงของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญ มุ่งให้คนสามารถพึ่งตนเองได้ ยึดหลักทางสายกลาง มีการพัฒนาเป็นขั้นตอน ไม่สุดโต่ง เป็นตามหลักมัชฌิมาปฏิปทาของพุทธศาสนา อันเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป (สมพร เทพสิทธา, 2550)

ปัจจุบันกระแสบริโภคนิยมเข้ามามีอิทธิพลกับสังคมไทยมากขึ้น มีผลต่อการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ด้านที่เห็นได้ชัดเจน คือ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเพื่อพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน คนส่วนใหญ่ก็ตื่นตัวกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้กับชีวิตของตนเอง กระแสบริโภคนิยมนี้จึงทำให้คนในสังคมพึ่งพาตนเองน้อยลง เน้นการใช้วัตถุสิ่งของ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองที่ไม่มีความสิ้นสุด ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นการกู้หนี้ยืมสินอย่างไม่เหมาะสม เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และขยายสู่สังคม ประเทศชาติ ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาทางสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสุขภาพกาย และสุขภาพจิตตามมาอีกมากมาย (สุปราณี สุระเดช, 2554)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่รัชกาลที่ 9 พระราชทานไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เน้นการพึ่งพาตนเอง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนา และการบริหารจัดการในภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม จึงมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นแนวทางและวิธีการต่าง ๆ แตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละหน่วยงานแต่ละพื้นที่ ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีภาระหน้าที่ และทำงานใกล้ชิดกับประชาชน สามารถเป็นต้นแบบให้กับประชาชน การขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลอย่างบูรณาการตามหลักธรรมาภิบาล มีภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของนายกรัฐมนตรี และสำนักนายกรัฐมนตรี การติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติภารกิจพิเศษ และราชการที่คณะรัฐมนตรีมีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักนายกรัฐมนตรี ยกเว้นราชการของส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีนั้น ว่ามีความรู้ความเข้าใจ มีการเรียนรู้

เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินชีวิตอย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบอย่างในการวางแผนการใช้จ่ายทรัพย์สินอย่างพอประมาณ ไม่เกินตัว และมีกรออมทรัพย์ตามศักยภาพของตนเอง รู้จักใช้ จัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล ประหยัด และคุ้มค่า รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

นทวณวรรณกรรม

1. พฤติกรรมการดำเนินชีวิต

ตามแนวคิดของ Berkman, Lindquist and Sirgy ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินชีวิต ดังนี้ 1) การดำเนินชีวิตได้รับอิทธิพลมาจากกลุ่ม การดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากหลากหลายปัจจัย โดยกลุ่มทางสังคมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วยนับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นอย่างมาก 2) การดำเนินชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยบุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของตน เมื่อเรารู้ถึงการดำเนินชีวิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็มีความเป็นไปได้ที่เราจะสามารถคาดคะเนพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลนั้นได้ 3) การดำเนินชีวิตสามารถบอกจุดศูนย์กลางของความสนใจของบุคคลได้ ทำให้สามารถคาดคะเนความสนใจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกันได้ 4) การดำเนินชีวิตแปรผันตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น ในสังคมยุคใหม่ที่ผู้หญิงมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านมากขึ้น ดังนั้น การดำเนินชีวิตของผู้หญิงในปัจจุบันจึงเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เป็นต้น

จิราพร ดอกบัว (2552) อธิบายว่า รูปแบบการดำเนินชีวิตจะกำหนดด้วยปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วยประสบการณ์ ที่ผ่านมา ลักษณะบางอย่างที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งบุคคลจะมีแบบการดำเนินชีวิตตามแบบฉบับของตนเอง และจะได้รับการปรุงแต่งขัดเกลาโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ไปตามลำดับขั้นตอนของชีวิต รูปแบบของการใช้ชีวิตแสดงให้เห็นถึงสภาพพจน์ของบุคคล ซึ่งสภาพพจน์ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่เป็นผลมาจากวัฒนธรรมสถานการณ์ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคคลที่มีรูปแบบของการใช้ชีวิตแบบเดียวกัน ดูได้จากกลุ่มบุคคลที่ใช้เวลา ค่านิยม และความเชื่อเหมือนกัน ตลอดจนมีคุณสมบัติทางเศรษฐกิจสังคมเหมือนกัน และคุณสมบัติเหล่านี้เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการทำกิจกรรมความสนใจ และความคิดเห็น ของกลุ่มบุคคลดังกล่าวด้วย รูปแบบของการใช้ชีวิตนอกจากจะเป็นแบบการดำรงชีวิตแล้ว ยังเป็นแบบรูปของความสนใจอีกด้วย

วรท แสงสว่างวัฒนะ (2558) ยังอธิบายว่า การศึกษาลักษณะทางจิตวิทยา และรูปแบบการดำเนินชีวิต คือความเกี่ยวเนื่องกันโดยตรงแต่มีความแตกต่างในเรื่องตัวแปรบางตัว คือบุคลิกภาพ เช่น ความสามารถ ซึ่งเป็นความสามารถที่ได้รับการยอมรับในสังคม และความมั่นใจในตัวเอง ซึ่งจะเห็นได้จากสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงออกผ่านความสนใจในเรื่องต่าง ๆ ในความเป็นจริงลักษณะ และรูปแบบการดำเนินชีวิต มักใช้แทนกันอยู่เสมอ ซึ่งการวิเคราะห์ลักษณะทางจิตวิทยาจะเน้นไปที่กิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ความสนใจ และความคิดเห็น นั้นเอง

จากลักษณะของรูปแบบการดำเนินชีวิตที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากหลากหลายปัจจัย ไม่ว่าจะประสบการณ์ที่ผ่านมา ลักษณะบางอย่างที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งบุคคลจะมีแบบการดำเนินชีวิตตามแบบฉบับของตนเอง และจะได้รับการปรุงแต่งขัดเกลาโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมแตกต่างกันไป ซึ่งบุคคลที่มีรูปแบบของการใช้ชีวิตแบบเดียวกันดูได้จากกลุ่มบุคคลที่ใช้เวลา ค่านิยม และความเชื่อเหมือนกัน ตลอดจนมีคุณสมบัติทางเศรษฐกิจสังคมเหมือนกัน และคุณสมบัติเหล่านี้เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการทำกิจกรรม ความสนใจ และความคิดเห็น ของกลุ่มบุคคล ดังกล่าวด้วยรูปแบบของการใช้ชีวิต นอกจากนี้จะเป็นแบบการดำรงชีวิตแล้ว ยังเป็นแบบรูปของความสนใจอีกด้วย

2. การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ว่าด้วยเรื่องการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง (พระราชดำรัส พระราชทานเมื่อ วันที่ 4 ธันวาคม 2540) สรุปได้ตามลำดับดังต่อไปนี้ 1) ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด หมายความว่า ต้องพยายามอาศัยตนเองให้มากที่สุด และอาศัยปัจจัยหรือคนภายนอกน้อยที่สุด ในระดับครอบครัว ควรพึ่งการผลิตภายในครอบครัว ระดับชุมชนควรพึ่งการผลิตในชุมชน ระดับชาติควรพึ่งการผลิตภายในชาติ 2) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าที่สุด และให้เกิดผลดีมากที่สุด 3) ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะ พอดี ได้ดุลยภาพ การผลิต และบริโภคเกินกำลัง เป็นการเสียความสมดุลแห่งธรรมชาติของเศรษฐกิจ 4) การมีส่วนร่วมช่วยเหลือกัน เนื่องจากเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องพยายามผลิตสินค้าและบริการใช้เองให้มากที่สุด เป็นความพยายามหลีกเลี่ยงจากการซื้อจากตลาด เพราะไม่ใช่เศรษฐกิจการตลาด แต่ทุกชุมชนไม่สามารถผลิตสินค้า และบริการที่ตนต้องการได้ทุกอย่าง ซึ่งแนวทางนี้ตรงข้ามกับเศรษฐกิจการตลาด ที่ผลิตสินค้าอย่างเดียว จำหน่ายเอาเงินไว้ซื้อสินค้าอื่นที่ตนต้องการ ขาดการช่วยเหลือกันและกันในการผลิตและการบริโภค

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้กล่าวถึง การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ซึ่งทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ไม่ใช่เฉพาะในหมู่คนจนหรือเกษตรกร โดยแบ่งเป็นระดับ ดังนี้ 1) ความพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งทางกาย และทางใจพึ่งพาตนเอง อย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้ และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคงในอนาคต 2) ความพอเพียงระดับชุมชน คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์

เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้ รัก สามัคคี สร้างเป็นเครือข่าย เชื่อมโยงกันในชุมชน และนอกชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 3) ความพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน เริ่มจากความมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจที่หวังผลประโยชน์ หรือกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น แสวงหาผลตอบแทนบนพื้นฐานของการแบ่งปัน มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสม 4) ความพอเพียงระดับประเทศ เป็นการบริหารจัดการ ประเทศ โดยเริ่มจากการวางรากฐานให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกิน และพึ่งตนเองได้ มีความรู้ และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญา และร่วมกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างรู้ รักสามัคคี เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิดเป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (2548) เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริ ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่ พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นปรัชญาที่ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ ผู้ผลิต หรือผู้บริโภค พยายามเริ่มต้นผลิต หรือบริโภคภายใต้ขอบเขต ข้อจำกัดของรายได้ หรือ ทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งก็คือหลักในการลดการพึ่งพา เพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมการผลิตได้ ด้วยตนเอง และลดความเสี่ยงจากการไม่สามารถควบคุมระบบตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ เศรษฐกิจพอเพียงยังสามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทุกสาขา และทุกภาคของ เศรษฐกิจ ไม่จำเป็นจะต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคการเกษตร หรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาค อสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ เน้นการ เลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา (2549) ได้อธิบายถึง เนื้อหาสรุปปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง จากการสรุปเนื้อหาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย ฯลฯ ได้ร่วมกันแปลงนิยามออกมาเป็น สัญลักษณ์ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ จดจำและนำไปปฏิบัติ โดยมีความหมายว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องของทางสายกลาง ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข 2 ข้อ คือ 1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบ ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ 2) เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต และมี 3 คุณลักษณะ ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน คือ 1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่ เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น 2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยว

กับระดับของความพอใจเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผล ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ 3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการ เปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะ เกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้จะนำชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ไปสู่การพัฒนาที่ สมดุล มั่นคง และยั่งยืน

จากความหมายและลักษณะของการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ถึงระดับรัฐ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอเพียง รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งจะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง ในการนำวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานข้างต้น เป็นที่มาของ นิยาม "3 ห่วง 2 เงื่อนไข" ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านช่องทางต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันบนเงื่อนไขของความรู้ และคุณธรรม

วิธีการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา

ประชากรในการวิจัย คือ บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวนรวมทั้งสิ้น 633 คน (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2562)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน 245 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ 1) การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายให้ครบทุกหน่วยงานในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด้วยวิธีการนำประชากรแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยตามหน่วยงานทั้งหมด 15 หน่วยงาน แล้วคำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิจนได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละหน่วยงาน และ 2) การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับผลึกในแต่ละหน่วยงาน โดยการเขียนหมายเลขให้เท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมดแล้วม้วนใส่ภาชนะ แล้วทำการจับหมายเลขให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

3. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถาม

เป็นแบบเลือกคำตอบ (Check List) เพียงคำตอบเดียว ประกอบด้วยคำถามปลายปิดจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1978, p. 78)

ส่วนที่ 3 ระดับพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ประกอบด้วย หลักการ ได้แก่ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไข ได้แก่ มีความรู้ และมีคุณธรรม โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1978, p. 78)

ส่วนที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดยเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากคำถามที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 กำหนดรหัสหมายเลขแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบการเก็บแบบสอบถาม

4.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 245 ชุด โดยกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 15 วัน และเก็บคืนภายหลัง

4.3 ตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนที่จะนำมาประมวลผลต่อไป หากมีฉบับไหนไม่สมบูรณ์จะคัดออก และทำการเก็บเพิ่มให้ครบตามจำนวน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

5.1 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน

5.2 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บ และคำนวณค่าทางสถิติแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อตอบคำถามวิจัยและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และนำผลการศึกษาที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเขียนข้อเสนอแนะ

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open ended) โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.1 มีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 54.3 ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 57.6 ตำแหน่งพนักงานราชการ

คิดเป็นร้อยละ 56.3 และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 20,000-29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.9

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

พิจารณาจำแนกตามเพศ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.70$) และเพศชายมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.67$) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่แตกต่างกัน

พิจารณาจำแนกตามอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ช่วงอายุ 40-49 ปี มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) อายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.90$) อายุ 20-29 ปี มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) และอายุ 30-39 ปี มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.56$) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรที่มีอายุมากกว่าจะมีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่า

พิจารณาจำแนกตามสถานภาพสมรส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สถานภาพสมรส แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) โสด มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) และสมรส มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.68$) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน

พิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปริญญาเอก มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) ปริญญาตรี มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) ปริญญาโท มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) และต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่า

พิจารณาจำแนกตามประเภทตำแหน่ง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้าราชการ มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) ส่วน พนักงานราชการและลูกจ้างประจำมีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน

พิจารณาจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 บาทขึ้นไป มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,000 - 49,999 บาท มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.84$) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,000 - 39,999 บาท มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

10,000-19,999 บาท มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.73$) และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000-29,999 บาท มีระดับความรู้ความเข้าใจ ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.00$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านคุณธรรม ($\bar{x} = 4.50$) รองลงมาคือ ด้านการมีความรู้ ($\bar{x} = 4.07$) ด้านมีภูมิคุ้มกัน ($\bar{x} = 3.99$) ด้านความมีเหตุผล ($\bar{x} = 3.79$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความพอประมาณ ($\bar{x} = 3.73$) เมื่อแยกพิจารณาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สรุปผลได้ ดังนี้

พิจารณาจำแนกตามเพศ เพศชาย และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยวิเคราะห์ด้วยวิธีการ t-test ผลการศึกษา พบว่า มีระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า เพศชาย และเพศหญิงมีระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน ในด้านภูมิคุ้มกัน โดยเพศชาย ($\bar{x} = 3.96$) มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านภูมิคุ้มกัน มากกว่าเพศหญิง ($\bar{x} = 3.87$)

พิจารณาจำแนกตามอายุ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำมาเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรม การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 5 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านมีภูมิคุ้มกัน ด้านการมีความรู้ และด้านคุณธรรม โดยบุคลากรที่มี อายุ 50 ปีขึ้นไป ($\bar{x} = 4.35$) มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า อายุ 40-49 ปี ($\bar{x} = 4.33$), อายุ 30-39 ปี ($\bar{x} = 3.91$) และ อายุ 20-29 ปี ($\bar{x} = 3.81$) ตามลำดับ

พิจารณาจำแนกตามสถานภาพสมรส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำมาเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพสมรส แตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีความรู้ โดยบุคลากรที่มีสถานภาพ แยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย ($\bar{x} = 4.08$) มีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า สถานภาพสมรส ($\bar{x} = 4.05$) และ สถานภาพโสด ($\bar{x} = 3.94$) ตามลำดับ

พิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำมาเปรียบเทียบระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ด้านการมีความรู้ และด้านคุณธรรม โดยบุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอก (\bar{x} = 4.13) มีพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า ระดับการศึกษา การศึกษาปริญญาตรี (\bar{x} = 4.00), ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (\bar{x} = 3.98) และระดับปริญญาโท (\bar{x} = 3.96) ตามลำดับ

พิจารณาจำแนกตามประเภทตำแหน่ง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำมาเปรียบ เทียบระดับของพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บุคลากร ที่มีประเภทตำแหน่ง แตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 1 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม โดยบุคลากรที่มีตำแหน่งลูกจ้างประจำ (\bar{x} = 4.01) มีพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า ตำแหน่งพนักงานราชการ (\bar{x} = 4.00) และตำแหน่งข้าราชการ (\bar{x} = 3.99) ตามลำดับ

พิจารณาจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำมาเปรียบ เทียบระดับของพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บุคลากร ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกัน มีระดับของพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 4 ด้าน คือ ด้านความพอ ประมาณ ด้านภูมิคุ้มกัน ด้านการมีความรู้ และด้านคุณธรรม โดยบุคลากรที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 50,000 บาทขึ้นไป (\bar{x} = 4.36) มีพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-19,999 บาท (\bar{x} = 4.02), รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000- 29,999 บาท (\bar{x} = 4.00), รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,000-49,999 บาท (\bar{x} = 3.92) และ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 30,000-39,999 บาท (\bar{x} = 3.67) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากร ภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง บุคลากรภายใน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ เพียงโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากร ภายในสำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเองก็มีเป้าหมายเพื่อเป็นองค์กรตัวอย่างในด้าน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับหน่วยงานในสังกัดตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ได้ปฏิบัติ ตาม และใช้เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน นอกจากนี้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์การบูรณาการ การขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พ.ศ. 2562-2565 ซึ่งเป็นแผนบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้น ทำให้บุคลากรในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว มีการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้บุคลากรจำเป็นต้องแสวงหาความรู้จากช่องทางที่หลากหลาย และต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อให้สามารถเป็นแบบอย่าง และให้ความรู้แก่บุคคล และหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง

สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้ ที่กล่าวว่า ความรู้ เป็นสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ ซึ่งการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกับพัฒนาการของชีวิต การเกิดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นกระบวนการคือเกิดขึ้นหลายขั้นตอนและเป็นลำดับ ซึ่งบุคคลจะเรียนรู้ได้ไม่เท่ากัน บางคนเรียนรู้ได้ดีและรวดเร็ว แต่บางคนเรียนรู้ได้น้อยและใช้เวลานาน เพราะความสำเร็จในการเรียนรู้มีหลายองค์ประกอบ และเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ของบุคคล ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย วุฒิภาวะ และความพร้อมของผู้เรียน เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก และเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ จึงส่งผลให้บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่างกัน

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีระดับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับพฤติกรรมกรรมการดำเนินชีวิตของบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี แตกต่างกันไป ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้น้อมนำหลักการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จริงในการดำรงชีวิต ตลอดจนมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของความพอดีพอประมาณ ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ไม่ใช้จ่ายจนเกินตัว

ด้านความมีเหตุผล มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีดำเนินชีวิตโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม มีการตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ก็ตามทั้งในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานและชีวิตส่วนตัวบนพื้นฐานของหลักเหตุผลตามความพอเพียง ตามหลักวิชาการ กฎเกณฑ์หรือกฎหมาย ศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีงาม รวมถึงการคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดจากการกระทำอย่างรอบคอบ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีมีคะแนนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรภายใน

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีความพร้อมในการเผชิญและรับมือกับเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม รวมทั้งการมีความสามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงทีตลอดจนมีการวางแผนในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นระบบและไม่ประมาท

ด้านการมีความรู้ มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการให้แก่บุคลากรอยู่อย่างต่อเนื่องทั้งในแง่ของการเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้บุคลากรภายในหน่วยงานผ่านการดำเนินนโยบาย การฝึกอบรม การศึกษาดูงานหรือการสนับสนุนให้มีแหล่งค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในหน่วยงาน การส่งเสริมให้บุคลากรภายในสำนักงานฯ นำความรู้ความสามารถที่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน นอกจากนี้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรียังให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรโดยการสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคลากรศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพและขยายองค์ความรู้เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานรวมถึงชีวิตส่วนตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่มีไปใช้ในทางอันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ส่วนการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา

ด้านคุณธรรม มีคะแนนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีการมุ่งเน้นและส่งเสริมบุคลากรในเรื่อง การมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งส่งผลให้บุคลากรมีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความมานะ อดทน พากเพียรตลอดจนดำเนินชีวิตอย่างมีปัญญาและมีทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม

สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมกรดำเนินชีวิต กล่าวไว้ว่า การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ สม่าเสมอหรือเป็นประจำ เป็นนิสัย ซึ่งจะสะท้อนทัศนคติและวัฒนธรรมของบุคคล เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลในเรื่องที่อยู่อาศัย ลักษณะครอบครัว ขนบธรรมเนียม ประเพณี การดูแลสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพของบุคคลนั้นจะได้รับอิทธิพลมาจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น สถานะทาง เศรษฐกิจและสังคม ความแตกต่างของรายได้ การศึกษา อาชีพ ความเชื่อของบุคคลจะเป็นตัวกำหนดทำให้เกิดความแตกต่างของกิจกรรมในชีวิตประจำวัน จึงส่งผลให้บุคลากรภายในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ในเชิงลึก หรือเชิงกึ่งทดลอง เช่น การศึกษาในเชิงการประเมินพฤติกรรม ผลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือผลการปฏิบัติงาน หรือมีการศึกษาในระยะติดตามผลการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติม เพื่อยืนยันผลการวิจัยให้ได้ผลการวิจัยในมิติที่ลึก และเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ควรทำการศึกษาในประเด็นของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มงานอื่น ๆ เพื่อให้ผลการวิจัยมีความครอบคลุม และชัดเจนมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ร่วมกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงเพิ่มเติม เช่น ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของผลการปฏิบัติงาน คุณภาพชีวิตในการทำงาน และชีวิตส่วนตัว ความเครียด หรือความสุขในการทำงาน เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยมีครบในประเด็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และชีวิตส่วนตัวของบุคลากร

รายการอ้างอิง

- จิราพร ดอกบัว. (2552). **วิถีชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรพะเยา** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. **วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**. 4, 27-28.
- นภาพรธม วงศ์มณี. (2553). **การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาชุมชนทรายทอง ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปริศนา โลมากุล. (2558). **การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชนในอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรท แสงสว่างวัฒนะ. (2558). **รูปแบบการดำเนินชีวิตและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการสถานที่ออกกำลังกายของกลุ่มผู้บริโภคที่เคยใช้บริการสถานที่ออกกำลังกายในเขตกรุงเทพมหานคร** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วิวัฒน์ ศัลยกำธร. (2552). **ศูนย์เรียนรู้ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศศิเพ็ญ พวงสายใจ, วชิร พฤทธิกานนท์, พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์, สุขุม พันธุ์รงค์, และพิมลพรรณ บุญยะเสนา. (2554). **การประเมินผลเปรียบเทียบในมิติต่าง ๆ ของประชาชน การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้**. เชียงใหม่: ศูนย์วิจัยและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพร เทพสิทธิ์า. (2550). **ดวงประทีปจากพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์สวย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2548). **พึ่งตนเอง. วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**. 4, 27-29.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2562). **โครงสร้างสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี**. (ม.ป.ท.)
- สุภัทรา บุญปัญญาโรจน์. (2550). **แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

สุปราณี สุระเดช. (2554). การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตของพนักงาน
ในผู้ใหญ่ตอนต้น กรณีศึกษาพนักงานบริษัทอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสาวนารถ เล็กเลอสินธุ์. (2560). ความรู้ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอ
เพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. **วารสาร
วิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**. 11 (25), 88 - 98.

Berkman, H. W.; Lindquist, J. D. and Sirgy, M. J. (1997). **Consumer Behavior**.
Lincolnwood, Ill.: NTC Business Books.

Best, J. W. (1978). **Research in Education Englewood Cliffs**. New Jersey: Prentice Hall.